

Wybory parlamentarne w Maroku

POWOLNA DROGA ZMIAN



CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH

komentarz

10/2016

www.csm.org.pl



Adrianna Śniadowska

Analityk Centrum Stosunków Międzynarodowych. Absolwentka trzyletnich studiów magisterskich "Global security and analysis" na Uniwersytecie w Bordeaux. Jej zainteresowania koncentrują się wokół stosunków międzynarodowych w Ameryce Łacińskiej oraz współpracy służb wywiadowczych państw Europy.

Europa jest dziś otoczona „pasem ognia”, niektórym jednak krajom kręgu arabsko-muzułmańskiego udaje się zachować stabilność. Wybory parlamentarne w Maroku, które odbyły się 7 października, przebiegły spokojnie, podobnie jak i cała kampania wyborcza. Wydaje się, że kraj posiada solidne fundamenty do kontynuowania reform demokratycznych, które rozpoczęły się w 2011 roku wraz z wejściem w życie nowej Konstytucji.

WYBORY PARLAMENTARNE W MAROKU

POWOLNA DROGA ZMIAN

| Adrianna Śniadowska

2

Wybory wygrała Partia Sprawiedliwości i Rozwoju (PJD), uzyskując 125 spośród 395 mandatów w parlamencie. To islamskie ugrupowanie polityczne o umiarkowanej linii stanowi od 2011 największą siłę polityczną w kraju, a teraz jeszcze wzmocniło swoją pozycję. Zgodnie z konstytucją Maroka król desygnuje na szefa rządu przywódcę partii, która zdobyła najwięcej głosów, więc Abdelilah Benkirane - sekretarz generalny PJD - zachowa urząd premiera. Mohammed VI pozostaje najwyższym autorytetem politycznym i religijnym, ale wybory potwierdziły mocne przywództwo Benkirane'a, choć jego osiągnięcia z ostatnich 5 lat premierowania nie są imponujące.

Pierwszym wyzwaniem dla zwycięskiej partii będzie sformowanie nowego rządu. Pomimo wygranej, PJD nie ma bezwzględnej większości w parlamencie, dlatego jest zmuszona – podobnie jak w 2011 roku - do utworzenia koalicji. Kandydatem jest druga siła polityczna w kraju – Partia Autentyczność i Nowoczesność (PAM). Ta liberalna formacja utworzona w 2008 roku przez Fouada Ali El Himmę - doradcę króla - uzyskała 102 miejsca w parlamencie. Partia mocno podkreśla swoją niezależność od monarchy i pozycjonuje się jako alternatywa dla PJD, dlatego utworzenie koalicji obu ugrupowań nie będzie proste.

WYBORY PARLAMENTARNE W MAROKU

POWOLNA DROGA ZMIAN

| Adrianna Śniadowska

3

Spokój przy urnach

W tym roku Marokańczycy głosowali 10 raz od momentu odzyskania niepodległości w 1956 roku. Wybory były monitorowane przez reprezentantów Narodowej Rady Praw Człowieka w Maroku oraz 4000 obserwatorów krajowych i międzynarodowych, w tym z Polski (konsul Magdalena Tusińska odwiedziła lokale wyborcze w Rabacie). Wybory przebiegły spokojnie w całym kraju, w tym w prowincjach południowych (Sahara). Odnotowano tylko kilka protestów ze strony PJD i Partii Postępu i Socjalizmu (PPS).

Wynik wyborów przesuwają Maroko w stronę bipolarności politycznej, gdyż dwie partie, które

uplasowały się najwyżej uzyskały w parlamencie łącznie 227 na 395 mandatów, czyli więcej niż połowę. Do parlamentu weszła również Partia Niepodległości (PI), która uzyskała 46 mandatów. Jednocześnie, scena polityczna zachowuje różnorodność - aktywne są: Narodowe Zgromadzenie Niezależnych – RNI (37 mandatów), Ruch Popularny – MP (27 mandatów), Socjalistyczny Związek Sił Ludowych - USFP (20 mandatów), Unia Konstytucyjna – UC (19 mandatów), Partia Postępu i Socjalizmu – PPS (12 mandatów), Ruch Demokratyczno-Społeczny – MDS (3 mandaty), Federacja Lewicy Demokratycznej – FGD (2 mandaty), Partia Jedności i Demokracji – PUD (1 mandat) oraz

WYBORY PARLAMENTARNE W MAROKU

POWOLNA DROGA ZMIAN

| Adrianna Śniadowska

4

Partia Zielonej Lewicy (1 mandat). Sprzyja to wzmocnieniu procesu demokratyzacji państwa i kontynuowania reform rozpoczętych w czasie „arabskiej wiosny” w 2011 roku. Wyzwaniem jest zwiększenie frekwencji wyborczej, która w tym roku wyniosła tylko 43%.

Więcej kobiet

Zasada równości płci jest zapisana w marokańskiej Konstytucji, jednak w praktyce kobiety są znacznie mniej widoczne w życiu politycznym i biznesowym kraju niż mężczyźni. Aby to zmienić, w 2002 roku wpisano 30 kobiet na narodową listę wyborczą, co pozwoliło na zwiększenie żeńskiej reprezentacji w

parlamencie. We wrześniu 2015, dzięki mobilizacji organizacji feministycznych przed wyborami lokalnymi, kobiety otrzymały 21,3% miejsc w gminach i 27% w regionach.

W wyniku październikowych wyborów parlamentarnych, 81 kobiet otrzymało mandaty w izbie niższej co daje 21% wszystkich miejsc i wzrost o 4% w porównaniu z wyborami 2011 roku. Dla porównania we Francji - kraju uznawanym za wzór demokracji - udział kobiet w parlamencie wynosi tylko 26% a w Polsce – 27%. Wszystko wskazuje na to, że Maroko postawiło na kobiety i ich aktywność w życiu publicznym kraju będzie się stopniowo zwiększać, także

WYBORY PARLAMENTARNE W MAROKU

POWOLNA DROGA ZMIAN

| Adrianna Śniadowska

5

ze względu na ich coraz szerszą edukację. Według badań naukowców z Uniwersytetu Hassana II w Casablance, Marokanki zaangażowane w politykę są lepiej wykształcone niż ich koledzy – według badania z 2015 roku, około 67% ukończyła studia, podczas gdy może się tym pochwalić tylko 39% polityków-mężczyzn. Świadczy to o zachodzącej powoli głębszej zmianie, która prowadzi do wzmocnienia pozycji kobiet w tradycyjnym, muzułmańskim społeczeństwie Maroka.

Adrianna Śniadowska

CSM jest niezależnym, pozarządowym ośrodkiem analitycznym zajmującym się polską polityką zagraniczną i najważniejszymi problemami polityki międzynarodowej. Fundacja została zarejestrowana w 1996 r. CSM prowadzi działalność badawczą i edukacyjną, wydaje publikacje, organizuje konferencje i spotkania, uczestniczy w międzynarodowych projektach we współpracy z podobnymi instytucjami w wielu krajach. Tworzy forum debaty i wymiany idei w sprawach polityki zagranicznej, relacji między państwami oraz wyzwań globalnego świata. Działalność CSM jest adresowana przede wszystkim do samorządowców i przedsiębiorców, a także administracji centralnej, polityków, dyplomatów, politologów i mediów. Od 2009 r. CSM jest uznawany za jeden z najlepszych think tanków Europy Środkowo-Wschodniej w badaniu „The Leading Public Policy Research Organizations In The World” przeprowadzanym przez Uniwersytet Pensylwanii.

Centrum Stosunków Międzynarodowych ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa t: +48 22 646 52 67

 www.twitter.com/CIR_CSM

 www.facebook.com/CIR.CSM



CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH